

حضرت فاطمه زهرا (س) الگوی ماندگار برای همه جوامع انسانی¹

طبق فرمایش حضرت امیر (ع) همه نیاز به الگو دارند و بهترین الگو برای همه انسانیت وجود مبارک حضرت زهرا (س) می باشد، حضرت زهرا در دفاع از ولایت یک مبارز به تمام معنا بودند، همچنین زهد و دنیا گریزی حضرت زهرا (ع) و هدیه دادن لباس عروسی خود به فقیر، برای همه الگو است.

مقدمه

اساساً هیچ کس نمی تواند بگوید که من قائل به سبکی خاص در زندگی شخصی و اجتماعی خود نیستم؛ چرا که به فرموده امام علی (ع) لِكُلِّ مَأْمُومٍ إِمَامٌ يَقْتَدِي بِهِ. (1) هر مأمومی یک امامی هم دارد. پس حتی آنکه می گوید من هیچ سبکی ندارم؛ آن هم از سبک و روشی مبتذل به نام «سبک زندگی باری به هر جهت» پیروی می کند و آن را شیوه و سبک حرکت خود قرار داده است.

اما برای رسیدن به عزت دنیوی و اخروی باید بهترین سبک زندگی را انتخاب کنیم، یکی از بهترین منابع برای استخراج سبک زندگی اسلامی ابعاد زندگانی حضرت فاطمه (س) است، حضرت فاطمه (س) امتداد راه و سیره پیامبر (ص) است، زهرا (س) نسخه کامل انسانیت است، زهرا (س) الگوی خانه و خانه داری است و فارغ از هر گونه مذهب و ملت برای همه، اعم از مردان و زنان و همه جانبه نمونه و الگو می باشد؛ اینک بعضی از جهات نمونه بودن حضرت زهرا (س) را مورد بررسی قرار می دهیم.

1. حضرت فاطمه زهرا (س) الگوی کامل برای انسانیت

ما برای وصول به سعادت واقعی و حیات طیبه مادی و معنوی باید به معرفت و فضایل اهل البیت (ع) به ویژه حضرت فاطمه (س) دست یابیم و با الگو قرار دادن آن بزرگواران به تنظیم رفتار فردی و مناسبات اجتماعی و کنشها و واکنشهای سیاسی خود اقدام نماییم.

حضرت زهرا (س) تجلی مکارم فضایل انسانی و الهی است و به تعبیر روایات، موجودی ملکوتی که در قالب انسان متجلی شده است و همه ارزشهای ملکوتی در وجود او تجلی یافته چنانکه در روایتی بسیار پر مغز و عمیق پیامبر اکرم (ص) می فرماید: وَ لَوْ كَانَ الْحُسْنُ هَيْئَةً لَكَانَتْ فَاطِمَةً، بَلْ هِيَ أَعْظَمُ. إِنَّ فَاطِمَةَ ابْنَتِي خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ غُنْصَرًا، شَرَفًا، وَ كَرَمًا. (2) اگر نیکویی و زیبایی را منظری بود، جز به شکل فاطمه نمی بود، بلکه

¹ . <https://rasekhoon.net>

باید گفت فاطمه برتر از نیکویی و حسن است دخترم فاطمه بهترین زمینیان از جهت اصل و شرافت و بزرگواری است.

امام خمینی (ره) به عنوان بزرگ ترین اسلام شناس در قرون معاصر در خصوص این بانوی بزرگ اسلام که بهترین و رساترین تعبیر را در تبیین شخصیت این بانوی بزرگوار به کار برده اند، می فرماید: فاطمه زهرا (س) موجودی جبروتی است که در قالب بشر تمثل یافت. و در جای دیگر هم می گوید: زهرا (س) تمام نسخه انسانیت است، و تمام ابعاد متصور برای انسان در فاطمه زهرا (س) جلوه کرده است. (3)

حضرت فاطمه زهرا (س) به سبب این که صاحب این فضیلت های عظیم اخلاقی و مقامات والای معنوی بوده است، خود از وصایای اصلی پیامبر (ص) به امت واقع می شود.

«ثعلبی» در تفسیر خود نقل می کند: روزی پیامبر اکرم (ص) مشغول تلاوت این آیه «فِي بُيُوتٍ أُذِنَ لِلَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيُذَكَّرَ فِيهَا أَسْمُهُ» (4) بود. ابوبکر برخاست و پرسید: آیا خانهای فاطمه (س) و علی (ع) از مصادیق این آیه است؟ فرمود: آری، بلکه با فضیلت ترین آنها است. (5)

یعنی این خانه مرکز ذکر الهی است؛ پس راه نیل به مقاصد الهی و نیک بختی از این خانه می گذرد و لذا باید به اهل این خانه اقتدا نمود.

2. حضرت صدیقه کبرا (س) مبارز به تمام معنا در دفاع از ولایت

زهرا (س) در زمان های حیات، بیماری و حتی پس از شهادت معلم و مبارزی به تمام معنا است و خط جهت گیری مبارزه از میان خطبه ها و کلمات او پیرامون دفاع از حریم ولایت کاملاً مشهود است.

ایشان در بستر بیماری شدید هم در دفاع از ولایت غفلت ننمودند. زمانی که زنان مهاجر انصار گرد او آمدند، حضرت با ناراحتی هنگامی که حال او را پرسیدند، فرمود: حال من به گونه ای است که از دنیای شما بیزارم و مردانتان را خوش نمی دارم و آنان را دشمن می دارم؛ آنها را آزمودم و از آنچه کردند بسیار ناخشنودم. نفرین بر این مکاران، وای بر آنان که خلافت را از پایه های نبوت دور داشتند. در ادامه سخنان شان تأکید می نمایند: اگر علی (ع) به مسند خلافت می نشست درب های برکات آسمانی و زمینی بر امت گشوده می شد. (6)

آن چنان عنصر مبارزه برای احقاق حقوق در وجود فاطمه زهرا (س) قوی و بی بدیل است که برای ماندگار شدن مبارزات وصایای تاریخی نمودند. زهرا (س) پس از شهادت هم مجاهدت داشتند به گونه ای که وصیت کرده بود: کسانی که در حق ولایت و خلافت خیانت کردند حق ندارند بر جنازه من نماز بگذارند. (7)

و با تأکید بر تشییع مخفیانه پیکر مبارکشان پنهان ماندن قبر مطهرشان حس کنجکاوی دائم را همواره برانگیخته است؛ که چه شد دخت نبی اکرم (ص) اینگونه دار فانی را وداع کردند؟ و این به معنای مبارزه دائم با عوامل تباهی است و یک مبارزه سیاسی پایدار با جبهه باطل است. بر همین اساس می توان گفت یکی از عوامل اصلی گسترش تشیع در جهان از شرق دور تا غرب آسیا و شاخ آفریقا و اروپا و آمریکا، که امروزه شیعه به اوج عزت خود رسانده است؛ شیوه مبارزه حضرت زهرا (س) در حیات و مماتش و در دفاع از نبوت بوده است، آنچنان در کنار پدر و به حمایت از ایشان پرداختند که پیامبر اعظم (ص) با عنوان بی نظیر «ام ابیها» از ایشان یاد می کرد. که این ها برای ما الگو است.

3. زهد حضرت زهرا (س) و دنیا گریزی آن حضرت

حضرت فاطمه (س) در دفاع از ولایت و شخصیت عظیم امیرالمؤمنین (ع) به اسلام و پای فشاری بر حفظ حریم ولایت به گونه ای کوشا بود که در کتب تاریخی آمده است: تا زمانی که حضرت فاطمه (س) زنده بود، امیرمؤمنان (ع) آبرویی افزون تر داشت.

زهرا (س) نه تنها مطیع دستورات پیامبر بود بلکه اشارت خوان آنحضرت بود و با یک نگاه پیامبر (ص) به گردن بند آن حضرت، گردن بند را بیرون آورده و جهت کمک به بینوایان به رسول اکرم (ص) تقدیم می کند؛ این مسأله بیانگر این است که زن مسلمان و زنان عالم نباید به زینت های دنیایی تعلق خاطر داشته باشد تا بتواند به مراتب معنوی نائل شود.

این روحیه دنیا گریزی و عدم گرفتار آمدن در دام زینت های دنیا قطعاً بهترین عامل تعالی یک زن مسلمان است، عاملی که البته هر زن و مرد مسلمانی را از فرو افتادن در دام وسوسه های شیطانی ولایت ستیزان حفظ می نماید چنانکه مشاهده می شود بعضی از خواص در موقع آزمایش و فتنه در این زمینه در دام دشمن گرفتار می شوند و در مقابل ولایت می ایستند.

زهد فاطمه زهرا (س) واقعا درس آموز است که نمونه بارز آن بخشیدن پیراهن عروسی آن حضرت در شب ازدواجش است که آن حضرت در پاسخ به سؤال پیامبر اکرم (ص) مبنی بر چرا پیراهنت را بخشیدی؟ پاسخ می دهد: می خواستم ذره ای به شما شبیه شوم. (8) که این خود بیانگر سیره آن حضرت در تلاش برای الگو گیری از پیامبر (ص) است و این مهم که خود باید مورد اهتمام زنان و مردان ما در کلیه امور زندگی باشد. یعنی در واقع از شاخصه سبک زندگی اسلامی تلاش در جهت تطبیق هرچه بیشتر معیارها و ارزش های رایج جامعه با ارزش های نبوی است و این درس بزرگ فاطمه زهرا (س) است.

پی نوشت ها:

- (1) نهج البلاغه، نامه 45.
- (2) فرائد السمطين، ج ۲، ص 68.
- (3) صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۴.
- (4) نور/ ۳۶ .
- (5) تفسیر الکشف و البیان عن تفسیر القرآن، ج 7، ص 107.
- (6) الاحتجاج، ج ۱، ص ۲۸۶.
- (7) بحار الانوار، ج 43، ص 209.
- (8) فاطمة الزهراء بهجة قلب المصطفى (ص)، ص ۷۶۷.